Anselm Clavé PROGRÉS, VIRTUT, AMOR

"Instruïu-vos i sereu lliures, associeu-vos i sereu forts, estimeu-vos i sereu feliços"

Anselm Clavé era un home ideològicament proper al filòsof francès Étienne Cabet, socialista utòpic. Com ell, era partidari de la persuasió i de la transformació social des de la força de les idees.

Des d'aquest principi, Clavé va saber crear una nova cultura popular per a les classes treballadores.
Va renovar la música i la poesia amb l'objectiu d'associar els treballadors i millorar-ne la vida i la dignitat.
La música era l'activitat perfecta per unir la transformació estètica amb la reivindicació social. Cantar junts era un compromís entre iguals.
Tot un enquadrament social i alhora un programa regenerador que es presentava amb el lema "Progrés, Virtut i Amor", un lema inspirat en la Revolució Francesa.

Anselm Clavé va morir l'any 1874, amb quaranta-nou anys.
Està enterrat al Cementiri del Poblenou a l'avinguda Icària.

Icària, un referent cabdal de la utopia social.

Del 12 de novembre de 2022 al 27 d'agost de 2023

Organitza:
Coral l'Amistat i Museu de l'Estampació de Premià de Mar

Textos i documentació:
Marta Luna

Disseny gràfic: Carme Guri

Audiovisual: Eloi Botey

Producció museogràfica:
Antoni Vilademunt
Reproducciones Sabaté SL

Agraïments:
Arxiu Històric Municipal de Premià de Mar, Centre l'Amistat, Dària Ferrando, Maria Lluïsa Monclús, Rosa Maria Montlló, Rosa Guerola i Marta Luna

Ajuntament de Premià de Mar

MUSEU DE L'ESTAMPACIÓ PREMIÀ DE MAR

PDM PREMIÀ DE MAR

Premià de Mar 2030

Diputació Barcelona

Coral l'Amistat Premià de Mar 50 ANYS

Anselm Clavé

Una revolució pacífica

Dolça Catalunya,
pàtria del meu cor
quan de tu s'allunya
d'enyorança es mor.

L'emigrant
Lletra: Jacint Verdaguer
Música: Amadeu Vives

Després de la mort del fundador el 1874, els cors van començar a perdre el seu caràcter reivindicatiu obrer.
Enric Morera s'encarregà de la direcció de la Societat Euterpe l'any 1895, però hi va durar poc perquè les seves aspiracions musicals tenien un altre objectiu, una altra estètica. Fins a l'any 1920, els cors no s'organitzaren en cap entitat federativa.
L'any 1888 Barcelona va viure la Primera Exposició Universal. La música hi va ser present. Lluís Millet, fundador de l'Orfeó Català en va dir *"Llavors vingué l'Exposició Universal del 88, amb la seva tanda de concursos d'orfeons i bandes. Llavors sentírem, pels cors estrangers que vingueren, una manera de cantar en conjunt, desconeguda per a nosaltres. La justa afinació, l'emissió natural i ben timbrada, l'equilibri i fusió de les veus, foren una revelació que engendrà en nosaltres un fort desig de crear quelcom semblant a casa nostra".*

La burgesia barcelonina demanava una nova orientació dels cors, més adaptada a les circumstàncies polítiques i culturals del moment. El Modernisme representava la renovació de l'art català, i la música i el cant coral no en podia quedar fora.
Músics com ara Felip Pedrell, Antoni Nicolau, el mateix Enric Morera, Lluís Millet o Amadeu Vives componien i mostraven al públic les seves creacions, que eren acceptades i ben rebudes.

Lluís Millet (el Masnou 1867-1941), i Amadeu Vives (Collbató 1871-Madrid 1932) van participar en els moviments entorn del nacionalisme musical.
Amadeu Vives és especialment conegut per la seva obra lírica que va desenvolupar preferentment a Madrid. És per això que amb el temps, es va anar distanciant del públic català.

L'any 1891, Lluís Millet i Amadeu Vives funden l'Orfeó Català. L'Orfeó havia de ser el mirall del pensament musical dels dos músics, que volien transmetre espiritualitat i catalanitat a través de la música.
Amadeu Vives va morir l'any 1932 i les seves despulles van ser traslladades a Barcelona, per ser enterrat a Collbató. La vetlla es va fer a l'Orfeó Català. I l'endemà, el cor va interpretar *L'emigrant*, amb lletra de Jacint Verdaguer i música d'Amadeu Vives. L'enterrament va ser una àmplia mostra de dol popular.

L'any 1917 es va crear la Germanor dels Orfeons de Catalunya, una institució de la Mancomunitat, i el 1930 se'n van celebrar els Festivals de Germanor. L'any 1934, l'any que Lluís Companys va proclamar l'Estat Català, hi va haver una Trobada d'Orfeons a la ciutat de Barcelona que va aplegar més de 3.000 cantaires.

Pau Casals va fundar l'any 1926 l'Associació Obrera de Concerts per tal d'acostar la música a la classe obrera tal com Anselm Clavé ho havia fet en el camp coral. El 18 de juliol de 1936, durant un assaig amb l'Orquestra Pau Casals al Palau de la Música Catalana, el mestre va rebre la notícia de l'alçament militar. L'Orquestra Pau Casals es va dissoldre i no es va tornar a recuperar.

La Guerra Civil Espanyola (1936-1939) frenà transitòriament aquesta enorme empenta que recuperà l'alè en les primeres dècades del franquisme. Esdevingué no només una activitat musical sinó, i sobretot, una excusa per articular culturalment el país, gràcies a la creació d'entitats federatives que fomentaren la trobada i les activitats. Els orfeons es van convertir en centres culturals de la resistència lingüística i cultural.
El 3 de novembre de 1950 es legalitzà de nou la Federació de Cors de Clavé que quedà sota el control de la *Organización Sindical de Educación y Descanso*. L'any 1951 es van reorganitzar com a federació.

L'empremta d'Anselm Clavé

Glòria, catalans cantem,
cantem amb l'ànima,
un crit una sola veu.
Visca la Pàtria
la nostra terra és redimida
el gran moment és arribat
fora els ultratges
lluny la mentida
ningú ens prendrà la nostra llibertat.

El cant del poble
Lletra: Josep M de Segarra
Música: Amadeu Vives

L'alè del moviment claverià es va estendre per tot el país.
L'any 1892, a Premià de Mar, un grup de seixanta persones va crear una societat de caràcter recreatiu i d'auxili mutu, el Centre de l'Amistat Obrera. Tenia com a objectiu facilitar un punt d'oci i de trobada, tal com ho havien estat els espais que freqüentava Clavé i, a la vegada, ser un lloc de formació i cultura.

Fundat l'any 1895, la Barretina Blava va ser el primer cor, un cor d'homes, a Premià de Mar. L'any següent es creava el segon cor: l'Harmonia. L'any 1931 es produïa la fusió del dos cors per crear La Unió Premianenca.

Temps després, la Unió Premianenca es va dissoldre i bona part dels seus cantaires van passar a L'Agrupació Coral l'Amistat fundada l'any 1946. Era encara un cor només d'homes i Josep Ferrando, cantaire, president de la Unió Premianenca des de l'any 1937 i vicepresident de la Junta de L'Amistat, va assumir la presidència de la nova coral, fins la seva mort.

Som a finals dels anys cinquanta i el franquisme encara controla, limita i censura les activitats culturals, sobretot si es gosa fer-les en català. L'any 1959, el cor no vol renunciar a la sortida anual que de moment han pogut anar fent sempre. Aquesta vegada l'objectiu és Perpinyà, per tant surten del país i cal passar la frontera. L'alcalde de Premià és falangista com la majoria del alcaldes del país. Els coristes viatgen molt controlats perquè les autoritats volen evitar un manifest catalanista. Josep Ferrando, com a president de la coral, serà retingut per més que sortirà en llibertat de seguida.

Cor d'homes. Excursió 2a Pasqua a Lleida. Rebuda a l'Ajuntament. 1952

Cantada del cor d'homes al Casal Benèfic. Dirigeix Jaume Sampere Pagès. Anys 70.

Concert de 20è Aniversari a la Parròquia de Vilassar de Mar. Nadales de Manuel Oltra, dirigides per Regina Ferrando, amb acompanyament al piano de l'Eulàlia Mujal. Desembre 1972

L'any 1971, l'Agrupació Coral l'Amistat va celebrar les noces d'argent. Festa, reconeixements, eufòria, però la realitat era que al final de la temporada 71-72 quedaven només dotze cantaires disposats a continuar. "La setmana vinent quedem per plegar".
I es va fer de la necessitat, virtut. Va aparèixer un grapat de dones, dotze per ser més exactes -esposes, filles, germanes...- disposades a cantar. "Mestre, som aquí. Venim a cantar. On ens posem?"

El primer cor mixt de Premià de Mar començava el seu camí amb la solidaritat i el suport de les dones al cor d'homes. Les dones van vestir una brusa de color turquesa i faldilla curta negra i els homes van mantenir el seu vestuari.

Passar de cor d'homes a veus mixtes va comportar un canvi també de denominació: Coral L'Amistat. Els símbols i els petits rituals eren molt importants. Una dona premianenca va dissenyar i brodar l'estendard, una feina que va ser pagada per tots els establiments de Premià. Mercè Ferran va ser nomenada padrina de l'estendard. Dos cantaires joves, dos Joaquims, n'eren els portadors.
A la mort d'un cantaire, era saludat amb l'estendard tres vegades sobre el taüt.

Cantada a la Plaça de l'Ajuntament. Dirigeix Jaume Sampere Pagès. Juny 1973

Cantada al Casal Benèfic Premianenc. Dirigeix Josep Mont Grau. Pasqua 1974

Jaume Sampera i Pagès (1911-1973) va fer-se càrrec de la direcció coral. Tenia il·lusió de continuar i veure com podia funcionar un cor mixt, però la seva salut no li va permetre la continuïtat.
El primer concert, petit concert, va tenir lloc la vigília de Nadal de 1972, a la plaça de l'Ajuntament, a la sortida de la Missa de Gall.

Josep Ferrando va ser president de la Coral L'Amistat quaranta-set anys, fins a la seva mort. MLM, una de les primeres cantaires, afirma "En aquella etapa, la coral va ser per mi una escola i un espai de relació i formació".
Amb el temps, la coral va arribar a tenir cinquanta cantaires.
L'any 2007 es va fer un homenatge a Josep Ferrando, a l'església de Sant Cristòfol.

(Barcelona 1928-2011)
Músic i director coral, format a l'Escolania de Montserrat, va ser un dels fundadors de la Coral dels Antics Escolans de Montserrat i el seu primer director. Va ser membre fundador i molt actiu de la FECEC L'any 1961 va fundar la Coral Cantiga dels Lluïsos de Gràcia amb amics i socis del casal. Partia d'una capella de veus masculines que aleshores hi havia al casal. Repertori popular, acadèmic, oratoris, col·laboracions amb cantants... Sempre amb aportació pedagògica del cant coral en la formació integral de les persones. Compromís musical i cívic amb la realitat del país.

Leo Massó

A poc a poc i sense fer soroll

Som i serem gent catalana
tant si es vol com si no es vol,
que no hi ha terra més ufana
sota la capa del sol.

La Santa Espina
Lletra: Àngel Guimerà
Música: Enric Morera

"Hábleme en cristiano"

En acabar la Guerra Civil l'any 1939, Catalunya estava devastada, destruïda moralment i estructuralment. La repressió va ser ferotge, amb la prohibició de l'ús públic de la llengua catalana, àmpliament controlada i castigada.
L'escola es va convertir en una eina de castellanització. El català va ser prohibit a la universitat i a tots els espais públics. Polítics, mestres, intel·lectuals varen ser represaliats o van optar per marxar a l'exili.

El Palau de la Música Catalana va passar a ser "Palacio de la Música" i aquell desembre les representacions tradicionals a les esglésies i teatrets de "Els Pastorets" van ser suspeses o obligades a fer en castellà.
Les autoritats franquistes van fer clausurar la Federació dels Cors de Clavé. L'any 1951 es va reagrupar i reorganitzar, i va passar a ser la Federación de Coros de Clavé. Actualment aplega unes 160 societats corals amb uns 5.000 cantaires.

L'obra de Clavé va trobar la seva evolució natural en el moviment orfeonista, que havia esclatat a Catalunya a finals del segle XIX, entre altres:
Orfeó Barcelonès. Nascut el 23 d'abril de 1853 amb Joan i Pere Tolosa. Reprèn activitat immediatament després de la guerra.
Orfeó de Sants. Fundat l'any 1901. Reprèn l'activitat coral amb Antoni Pérez Moya immediatament després de la guerra i, posteriorment, amb Enric Ribó.
Orfeó Laudate. Fundat l'any 1942 per Àngel Colomer. Crea l'Orquestra Joventut Percussionista de Catalunya l'any 1965. Impulsa el Festival de Música de Cantonigròs des de l'any 1993. Als anys cinquanta dirigeix *L'emigrant* al Palau de la Músca, una de les primeres concessions d'obertura lingüística.

El 27 d'abril de 1947, a Montserrat, van tenir lloc les festes de l'Entronització de la Mare de Déu de Montserrat. L'objectiu era col·locar la Mare de Déu en un tron nou. Era el primer acte cívic en què es va sentir parlar públicament en català, en plena dictadura encara. Mentre el ministre d'exteriors del govern de Franco parlava als assistents, el públic va entonar el Virolai. Era un primer acte de desobediència i contestació. Es calcula que hi van assistir entre 70.000 i 100.000 persones, entre les quals, tots els bisbes de Catalunya.

L'Escolania de Montserrat és un cor format per més de cinquanta nois de veus blanques. Diàriament, els escolans canten la Salve i les Vespres a la Basílica. El 7 d'octubre de 1948, es va crear la Coral Antics Escolans amb la finalitat de mantenir el contacte i el caliu entre les persones que havien compartit infantesa i cant a l'Escolania de Montserrat.

Podem dir que Oriol Martorell amb la Coral Sant Jordi; Leo Massó amb la Coral Antics Escolans i la Coral Cantiga, i Lluís Virgili des de l'Orfeó Lleidatà van abanderar el procés de renovació del món coral després de la guerra i la postguerra.

L'empremta de Leo Massó i Oriol Martorell

Senyor, sant Jordi,
patró,
cavaller sense por,
guarda'ns sempre
del crim
de la guerra civil.

Lletra: Salvador Espriu
Música: Francesc Vila

Som als anys setanta i el món coral viu una veritable situació d'eufòria. L'impuls donat en el seu moment pels mestres Enric Ribó, Àngel Colomer, Oriol Martorell, Leo Massó, Lluís Virgili i tants altres produeix una explosió musical que arriba a tots els racons del país.

Tot el camp és un clam!
Amb la celebració del 75è aniversari del Barça l'any 1974 es va estrenar el nou l'himne oficial del Futbol Club Barcelona amb lletra de Jaume Picas i Josep Maria Espinàs i música de Manuel Valls. Tres mil sis-cents cantaires a l'estadi, al voltant de la Coral Sant Jordi van interpretar l'himne al camp amb la direcció d'Oriol Martorell.

Aquest, però, no és l'únic himne que ha tingut el Barça. El primer es va estrenar el 18 de febrer de 1923, amb lletra de Ramon Folch i Capdevila i música d'Enric Morera. L'estrena va anar a càrrec de l'Orfeó Gracienc al camp de les Corts.

Després del mestre Jaume Sampera, el van seguir els mestres Josep Mont (1972-1974) i Miquel Peralba (1974-1975). Temps molts breus encara per fer l'arrancada definitiva.
Dària Ferrando va passar a ser la presidenta de la coral, tasca que coneixia molt bé perquè havia estat sempre al costat del seu pare, Josep Ferrando, com a assistent.
Regina Ferrando, la segona filla de Josep Ferrando, va començar a cantar a la coral l'any 1972, just quan començava el cor de dones.

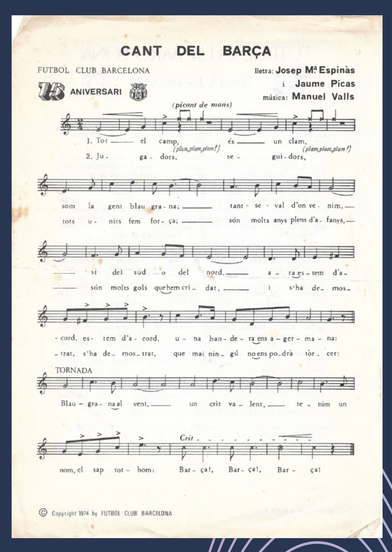
CANT DEL BARÇA
FUTBOL CLUB BARCELONA
ANIVERSARI
lletra: Josep Mª Espinàs i Jaume Picas
música: Manuel Valls
(picant de mans)
1. Tot el camp, és un clam, (plim,plim,plim!)
2. Ju - ga - dors, se - gui - dors,
som la gent blau gra - na; tant - se - val d'on ve - nim,
tots u - nits fem for - ça; són molts anys plens d'a - fanys,
si del sud o del nord, a - ra es - tem d'a -
són molts gols que hem cri - dat, i s'ha de - mos -
- cord, es - tem d'a - cord, u - na ban - de - ra ens a - ger - ma - na:
- trat, s'ha de - mos - trat, que mai nin - gú no ens po - drà vor - cer:
TORNADA
Blau - gra - na al vent, un crit va - lent, te - nim un
Crit - - - - - - -
nom, el sap tot - hom: Bar - ça!, Bar - ça!, Bar - ça!
© Copyright 1974 by FUTBOL CLUB BARCELONA

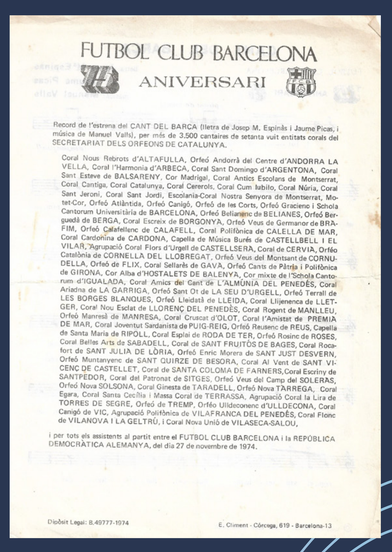
FUTBOL CLUB BARCELONA
ANIVERSARI
Record de l'estrena del CANT DEL BARÇA (lletra de Josep M. Espinàs i Jaume Picas, i música de Manuel Valls), per més de 3.500 cantaires de setanta vuit entitats corals del SECRETARIAT DELS ORFEONS DE CATALUNYA.
Coral Nous Rebrots d'ALTAFULLA, Orfeó Andorrà del Centre d'ANDORRA LA VELLA, Coral l'Harmonia d'ARBECA, Coral Sant Domingo d'ARGENTONA, Coral Sant Esteve de BALSARENY, Cor Madrigal, Coral Antics Escolans de Montserrat, Coral Cantiga, Coral Catalunya, Coral Cererols, Coral Cum Iubilo, Coral Núria, Coral Sant Jeroni, Coral Sant Jordi, Escolania-Coral Nostra Senyora de Montserrat, Montet-Cor, Orfeó Atlàntida, Orfeó Canigó, Orfeó de les Corts, Orfeó Gracienc i Schola Cantorum Universitària de BARCELONA, Orfeó Bellaterra de BELLATERRA, Orfeó Berguedà de BERGA, Coral Escreix de BORGONYÀ, Orfeó Veus de Germanor de BRAFIM, Orfeó Calafellenc de CALAFELL, Coral Polifònica de CALELLA DE MAR, Coral Cardonina de CARDONA, Capella de Música Burés de CASTELLBELL I EL VILAR, Agrupació Coral Flors d'Urgell de CASTELLSERÀ, Coral de CERVIÀ, Orfeó Catalònia de CORNELLÀ DEL LLOBREGAT, Orfeó Veus del Montsant de CORNUDELLA, Orfeó de FLIX, Coral Sallarès de GAVÀ, Orfeó Cants de Pàtria i Polifònica de GIRONA, Cor Alba d'HOSTALETS DE BALENYÀ, Cor mixte de l'Schola Cantorum d'IGUALADA, Coral Amics del Cant de L'ALMÚNIA DEL PENEDÈS, Coral Ariadna de LA GARRIGA, Orfeó Sant Ot de LA SEU D'URGELL, Orfeó Terrassà de LES BORGES BLANQUES, Orfeó Lleidatà de LLEIDA, Coral Llienencs de LLETGER, Coral Nou Esclat de LLORENÇ DEL PENEDÈS, Coral Rogent de MANLLEU, Orfeó Manresà de MANRESA, Coral Cruscat d'OLOT, Coral l'Amistat de PREMIÀ DE MAR, Coral Joventut Sardanista de PUIG-REIG, Orfeó Reusenc de REUS, Capella de Santa Maria de RIPOLL, Coral Esplai de RODA DE TER, Orfeó Roseinc de ROSES, Coral Belles Arts de SABADELL, Coral de SANT FRUITÓS DE BAGES, Coral Roosfort de SANT JULIÀ DE LÒRIA, Orfeó Enric Morera de SANT JUST DESVERN, Orfeó Montanyenc de SANT QUIRZE DE BESORA, Coral Al Vent de SANT VICENÇ DE CASTELLET, Coral de SANTA COLOMA DE FARNERS, Coral Escriny de SANTPEDOR, Coral del Patronat de SITGES, Orfeó Veus del Camp del SOLERAS, Orfeó Nova SOLSONA, Coral Ginesta de TARADELL, Orfeó Nova TÀRREGA, Coral Egara, Coral Santa Cecília i Massa Coral de TERRASSA, Agrupació Coral la Lira de TORRES DE SEGRE, Orfeó de TREMP, Orfeó Ulidoceanc d'ULLDECONA, Coral Canigó de VIC, Agrupació Polifònica de VILAFRANCA DEL PENEDÈS, Coral Floinc de VILANOVA I LA GELTRÚ, i Coral Nova Unió de VILASECA-SALOU,
i per tots els assistents al partit entre el FUTBOL CLUB BARCELONA i la REPÚBLICA DEMOCRÀTICA ALEMANYA, del dia 27 de novembre de 1974.
Dipòsit Legal: B.49777-1974
E. Climent - Córcega, 619 - Barcelona-13

Primera reunió amb representant de cors de la península presidida per Oriol Martorell, Leo Massó i Josep Viader. Novembre de 1982.

Participació de la Coral l'Amistat a la Rua d'Entitats organitzada per l'Ajuntament, dins els actes de la Festa Major. Cada entitat presentava una candidata per a pubilla. Anys 70.

Concert intercanvi amb la Coral Santa Ana d'Ordízia (Gipuskoa). En primer pla trobem la Regina Ferrando, directora de la Coral, i Leo Massó.

Acabada l'etapa del mestre Peralba, la coral quedava sense direcció i Regina Ferrando va buscar ajuda en els mestres que en aquells moments eren líders de la renovació del món coral: Oriol Martorell, Manuell Cabero, Leo Massó, Lluís Virgili...
I va acudir també a les entitats i associacions que tenien per objectiu ajudar la renovació i el creixement del món coral.

L'etapa claveriana, des de la perspectiva més reivindicativa, es donava per tancada. Hi havia una voluntat d'afirmació del catalanisme i un esperit de recuperació de la cançó popular i tradicional catalana, i ganes de participar de la cançó d'autor i la cançó estrangera.

A falta de direcció a Premià, Oriol Martorell va demanar a Leo Massó que es fes càrrec de la Coral. Des de 1975 fins a 1993 va ser col·laborador i assessor de direcció. Assistia als assaigs i mai no va acceptar de ser retribuït. Generositat i compromís. Regina Ferrando afirma *"Leo Massó em va fer costat al llarg dels temps"* i una altra cantaire recorda *"En Leo Massó mai no ens va fer sentir petits"*.

Regina Ferrando va ser directora de la Coral L'Amistat de l'any 1976 al 1993, amb un parèntesi d'un any 1992-1993. Va fer els estudis de música prescriptius i va assistir als Cursos Internacionals de Música de l'Orfeó Lleidatà. Va treballar cant, tècnica vocal i foniatria al llarg de quatre cursos, i altres matèries amb relació al cant coral.
Va ser delegada de la FECEC Maresme i va participar en la redacció dels estatuts de la federació. L'any 1982 es constituïa el Primer Consell de la FECEC. La Coral L'Amistat en va formar part donat que Regina Ferrando n'era delegada. La primera assemblea de la FECEC va tenir lloc a Premià de Mar. I aquell mateix any, hi va haver la primera reunió de moviments corals de l'Estat espanyol amb la presència de Regina Ferrando que hi va actuar com a secretària.

L'any 1979 la Coral L'Amistat va organitzar el 3r Aplec coral del Maresme, i l'any 1983, el 16è.

Participació a la 1a Rua de Carnestoltes organitzada per l'Ajuntament de Premià de Mar. La coral obté el 2n premi.

(Barcelona 1927-1996)
Músic i doctorat en història, llicenciat en filosofia i lletres i en pedagogia, que provenia de l'escoltisme catòlic i del món coral, va ser el fundador de la Coral Sant Jordi l'any 1947.
Tenia com a propòsit conrear la música coral, tant culta com popular.
L'any 1960 va assistir a Ginebra i va ingressar en el moviment coral francès *À Coeur Joie* i a la Federació de Joves Corals Europees, que avui coneixem com Europa Cantat. També va ser diputat al Parlament Català 1992-1995 (PSC-PSOE).
El seu objectiu va ser fer d'*Els segadors* l'himne de Catalunya, identificant Catalunya com un país amb un ideal de llibertat, justícia i solidaritat.

Oriol Martorell

Esclat de llibertat i de cançons

"Al damunt dels nostres cants,
aixequem una senyera
que ens farà més triomfants"

El cant de la senyera
Lletra: Joan Maragall
Música: Lluís Millet

El 17 de desembre de 1960, a Acapulco, Pau Casals estrenava el seu oratori *El Pessebre*, sobre un poema de Joan Alavedra, amb solistes, cor i orquestra. Les condicions de l'exili de Casals no feien factible l'estrena a Catalunya.
L'any 1963 estrenava l'obra a la seu de les Nacions Unides on va pronunciar un discurs que va fer la volta al món.
El dia 23 de desembre de 1967 *El Pessebre* es va estrenar al Palau de la Música Catalana, amb direcció d'Enric Casals i l'Orquestra Ciutat de Barcelona.

El quinze de gener de 1959, a la revista *Germinabit* del 15 de juny, Lluís Serrahima escrivia un article que va titular *"Ens calen cançons d'ara"*.

L'impacte de l'article va ser tan important, que va desvetllar consciències i interessos, de tal manera, que entre els anys 1959 i 1962 es va produir un moviment que va renovar el món musical del país i va impulsar l'ús del català en la música: La Nova Cançó.

Ara, i des de fa temps, podem fruir de moltes d'aquestes cançons en versió per a cor perquè ja formen part del patrimoni coral
Alguns dels mestres més notables del moment, com ara Manuel Oltra o Antoni Ros Marbà, van copsar la importància d'aquest moviment musical i en van fer adaptacions o harmonitzacions.

Ben aviat van començar a aparèixer també corals infantils. Algunes eren una secció de la coral d'adults de la mateixa entitat coral, com ara la Coral Sant Jordi i la Coral Cantiga i altres eren de nova creació.
El moviment coral tenia cada dia més presència: aplecs, festivals, viatges, concursos, associacions del moviment coral a Catalunya.

Nascuda l'any 1948 a França, À Coeur Joie, associació no confessional i sense ànim de lucre que reuneix cantaires, directors de cor, compositors, va iniciar cursos internacionals de direcció.
SOC el Secretariat d'Orfeons de Catalunya (1960-1968) que, d'alguna manera, substituïa l'activitat de l'antiga Germanor d'Orfeons, interrompuda i prohibida durant i després de la guerra. L'any 1968 el SOC es constituïa com a delegació d'Òmnium Cultural.
FECEC Federació Catalana d'Entitats Corals.
Constituïda a Manresa el 5 de juny de 1982 per acord de les entitats agrupades al Secretariat d'Orfeons de la SOC (1959-1982).
Entitat autònoma amb personalitat jurídica. Té com a finalitat impulsar i coordinar les activitats corals de tipus col·lectiu de les entitats federades.
És membre de la Federació Europea de Joves Corals (Europa Cantat) i de la Federació Internacional per a la música coral (IFCM).

COACE Confederació Coral Española (1982)
SCIC Secretariat de Corals Infantils de Catalunya.
MCC Moviment de Cant Coral (1995). És la confederació que agrupa diverses federacions corals a Catalunya. Representa més de 700 entitats i uns 300.000 cantaires.

Actualment, les corals s'inscriuen en el marc legal de la Llei d'associacions 7/1997.
Llevat d'algunes excepcions, els recursos humans de les corals estan basats en el caràcter altruista de l'activitat, la llibertat d'acció i la gratuïtat. Les activitats han de ser d'interès general.
Cada coral ha de disposar d'uns estatuts generals, amb les definicions específiques que facin al cas per a cada entitat.
Ha de tenir un marc comptable que aculli pressupost, gestió de subvencions, relació d'ingressos i despeses, balanç de situació.
De la mateixa manera, les corals han de tenir cobertura de responsabilitat civil.

L'empremta d'Oriol Martorell i Leo Massó

Catalunya, triomfant,
tornarà a ser rica i plena,
endarrere aquesta gent,
tan ufana i tan superba.
Bon cop de falç!
Bon cop de falç, defensors de la terra,
bon cop de falç!

Lletra: Emili Guanyavents
Música: Francesc Alió

L'any 1976, gairebé un any després de la mort de Francisco Franco, se celebra la diada de l'Onze de Setembre a Sant Boi del Llobregat. Jordi Carbonell i Josep Benet seran dos dels oradors de la trobada.
Oriol Martorell, amb la Coral Sant Jordi, i la participació dels assistents, dirigeix l'himne de *"Els segadors"*. La Llei del Parlament de Catalunya de 1993 defineix que l'himne nacional de Catalunya és *"Els segadors"*, amb lletra d'Emili Guanyavents i música de Francesc Alió, a partir d'una melodia d'una cançó ja existent.

La Coral L'Amistat va ser una de les primeres corals a interpretar *Els segadors*, i es va convertir en peça obligada de totes les actuacions. Abans de cada concert, es feia la lectura d'un manifest a favor de la llengua catalana. Tot el repertori era en català llevat d'una obra en castellà, una en euskera i una altra en gallec.

El públic de Premià de Mar espera els concerts que se celebren a la població i que tenen data establerta: Concert de Festa Major, Concert al Casal Benèfic Premianenc per Pasqua de Pentacosta, Concert de Sant Jordi -compartit durant uns quants anys amb la Coral Serra de Marina-, Nadal, compartit també a vegades amb l'Estudi Teresa Maria o la Coral Xirois, creada l'any 1978 amb Francesca Gallofré, amb el suport de la Coral L'Amistat.

La Coral està en plena forma. Es programen dos caps de setmana per curs per preparar repertoris, millorar la tècnica vocal, conèixer la manera de treballar dels millors directors.
I, naturalment, aprofitar els moments de convivència.
Participa en trobades i aplecs i, de vegades, els organitza. L'any 1979, a Premià de Mar i amb la direcció d'Oriol Martorell es fa l'Aplec del Maresme, i, altra vegada el 1986, sota la direcció de Leo Massó.

Cuca trapella i membres de la coral. Anys 70-80

Actuació de la Coral l'Amistat a la Selva Negra, a l'intercanvi amb la Coral de Rachtengruppe . 1988

Fotografia grupal de la Coral l'Amistat i la Coral de Rachtengruppe. 1988

Potser una de les experiències més intenses de la coral va ser el seminari de cant gregorià i polifonia del Renaixement de Tomás Luís de Victoria, amb Leo Massó. I, especialment, pel contrast entre l'allotjament en un hotel de Lloret, lluny de monestirs i catedrals, i del silenci i quietud que els és propi.

Andorra era un destí anual habitual. S'hi feia un concert on no podia faltar l'himne andorrà, amb lletra de Joan Benlloch i Vivó, copríncep i bisbe d'Urgell, i amb música d'Enric Marfany.

"El gran Carlemany, mon pare,
dels alarbs em deslliura
i del cel em donà
de Meritxell la gran Mare."

I, naturalment, temps lliure per anar de compres.

Un dels alicients que té el món coral són els viatges i els intercanvis. Prendre contacte amb altres corals, altres repertoris, cantar al costat de persones que no coneixes en un principi, és una experiència molt gratificant, sobretot si tenim en compte que als anys seixanta i setanta no era tan freqüent viatjar fora de Catalunya.

L'any 1986, a Orditzia, al País Basc, un viatge inoblidable per moltes raons. Però una de molt especial: el dia 10 de setembre era assassinada Dolores González, Yoyes, la primera dona dirigent d'ETA, i la primera dona morta per ETA, acusda de traïció. La coral hi va arribar el dia següent. Després va ser Plomelin, A LA Bretanya Francesa, al 1988 a Rachtengruppe Ste. Peter, a la Selva Negra, regió de Baden Wurtembeg.
Tots tres viatges van tenir retorn: bascos, bretons i alemanys van ser a Premià de Mar, allotjats en cases particulars.

Quan la coral feia els deu anys d'activitat, l'any 1982, va néixer la Cuca Trapella. Un grup de cantaires es van trobar un cap de setmana a Alella per fer-la. Calia sis persones a dintre per transportar-la i dues a fora per guiar-la. La inauguració-bateig es va fer a la Plaça de l'Ajuntament. A partir d'aquell moment, la Cuca va formar part del paisatge de les festes populars de Premià i l'any 2006 va participar dels actes del Correllengua.
Actualment la Cuca Trapella és a càrrec de l'entitat premianenca De Bòlit.

Després de quinze anys dirigint la coral, Regina Ferrando decideix deixar la direcció i la coral.
- Què et va fer deixar la coral, Regina?
- La divisió a la coral, l'enfrontament entre cantaires.

En l'entrevista feta a un cantaire, afirma: *Si no hi hagués hagut l'etapa de la Regina, la coral no seria el que és ara. Va assegurar la coral tant si hi era ella, com si no.*

Alguns anys després, Regina Ferrando es va reincoporar com a cantaire a la Coral i va assumir amb generositat el rol de direcció, sempre que se li va demanar.

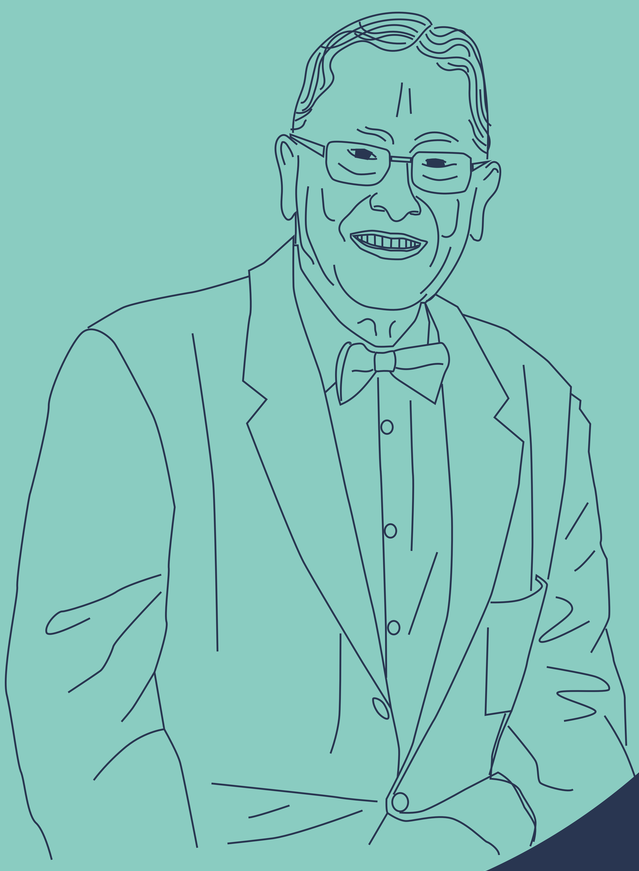

(Barcelona 1926-2021)
Músic de professió i mestre de la Capella de Música de la Basílica de Santa Maria del Pi a Barcelona.
Amb la seva esposa, Montserrat Pueyo, professora de cant, i un grup reduït d'amics va crear el Cor Madrigal. Un cor que va desplegar tota una família coral, l'Agrupació Cor Madrigal amb L'Esquellerinc, L'Albada, Ariadna, Signum...
Com a pedagog va participar en la formació de cursos per a directors, des de la FECEC i des de l'Orfeó Lleidatà.
Quan va deixar de dirigir, Mireia Barrera, deixebla seva, va agafar el relleu en la direcció del Cor Madrigal a proposta del mestre.
L'any 2002, Manuel Cabero, va rebre la Creu de Sant Jordi.
"El director ha de fer sonar l'instrument, que és el cor, el millor que pugui".

Manuel Cabrero

De la sensibilitat musical al coneixement musical

Senyor, sant Jordi,
patró,
cavaller sense por,
guarda'ns sempre
del crim
de la guerra civil.

Senyor Sant Jordi
Lletra: Salvador Espriu
Música: Francesc Vila

Des dels inicis fins a l'actualitat, el moviment coral de Catalunya ha evolucionat i n'ha après molt. Ha fet el salt de l'espontaneïtat a la tècnica, tant pel que fa als cantaires com a la direcció.
La professionalització de les direccions ha estat clau. La introducció de les dones en l'àmbit de la direcció ha tardat una mica més i semblava que només s'havien de dedicar a les corals infantils. No podem parlar de paritat, si més no en tots els àmbits corals, però ens hi anem acostant. Júlia Sesé ha estat la primera llicenciada en Direcció Coral per l'ESMUC l'abril de 2012.

Què és cantar?
Un diccionari ens diria que *cantar és produir sons musicals (d'una composició musical) per mitjà de la veu.*
Els cantaires saben que cantar és, a més, una altra cosa. Saben que la música és un llenguatge de comunicació que ens apropa als altres i que desenvolupa la sensibilitat auditiva.

I un director o directora de coral què ha de saber i què ha de saber fer?
Ha de fer Estudis Superiors de Música.
Ha d'analitzar i estudiar prèviament les obres que haurà de dirigir.
Ha de conèixer la tècnica vocal
Ha de dominar la gestualitat pròpia de la direcció coral.
Ha de conèixer moltes obres musicals i ha d'estudiar-les per poder-les integrar en el repertori...

On podem aprendre música, cant, direcció...?
L'ESMUC, Escola Superior de Música de Catalunya és un centre oficial d'estudis superiors musicals creat l'any 2001, situat a l'edifici de l'Auditori de Barcelona i, en l'actualitat, l'única institució pública on es poden cursar estudis superiors de música a Catalunya.
El CONSERVATORI MUNICIPAL de BARCELONA és un centre públic d'ensenyaments musicals diversos, referent musical de la ciutat.
L'ESCOLA DE MÚSICA DE PREMIÀ DE MAR és un servei educatiu municipal de difusió de la cultura musical, un centre públic obert a tota la ciutadania i fortament arrelat al municipi.

Els països de llarga tradició musical tenen cors professionals. Professionals en el sentit estricte de la paraula: cobren un sou per cantar. Aquesta és la seva activitat laboral. Hores d'estudi, d'assaig, de viatges, d'actuacions i de formació constant.
El nostre país té cors de talla professional, però només el Cor del Liceu, el Cor de Cambra del Palau de la Música i el Cor Francesc Valls de la catedral de Barcelona, i per iniciativa privada, tenen l'estatus de cor professional.
Sí que existeix el model de cor amateur amb una alta ambició artística. En podrien ser exemples l'Orfeó Català, el Cor Madrigal, la Polifònica de Puig-Reig.

L'empremta de Manel Cabero

Confia en la teva força
i la sort et vindrà a trobar.
Confia en la teva tasca
i la sort t'afavorirà.

La sort passa entre nosaltres
cal estar ben preparat
Confiar que pot ser nostra
i que res no està tancat.

La sort dura sempre i sempre ens espera,
passió, entusiasme i nostra serà.

De l'òpera ***Sort***
Text: Marta Luna
Música: Daniel Antolí

La coral no va recuperar l'estabilitat fins a la temporada 1997-98. Durant aquests tres anys després de la dimissió de Regina Ferrando, tres persones van assumir la direcció en temporades successives: Albert Roldan, Joan Gilbert i Teresa Llobet. La renovació va arribar amb Daniel Antolí.

"Quan vaig arribar a la coral, vaig trobar un grup molt cohesionat: amics, parents i coneguts, i una manera de cantar molt enquistada i difícil de modelar. Va ser un primer any molt agradable personalment, però molt difícil musicalment". Daniel Antolí, maig 2022.

De molt petit, Daniel Antolí anava amb els seus pares a assaig. Quiet, callat, atent. Va veure assaigs, treballs i va rebre una formació informal que després li ha estat molt valuosa.
Va dirigir un cor per primera vegada quan va fallar el director habitual. Tenia 16 o 17 anys
Daniel Antolí va fer els estudis musicals al Conservatori del carrer del Bruc i la carrera de Magisteri Musical. A més ha fet estudis de composició, cant, piano, direcció coral, direcció orquestral. Ha gaudit del mestratge de Manel Cabero, Mireia Barrera, Josep Vila, Salvador Mas, Antoni Ros Marbà i altres.

Explica Daniel Antolí que, una vegada, quan tot just començava, Manel Cabero el va veure actuar en un concert i li va dir: *"Des del punt de vista tècnic ets un analfabet, però des del punt de vista musical, pots fer moltes coses. Si vols, et puc ajudar"*. Manel Cabero ha estat un dels referents més importants per a Daniel Antolí.

La Coral L'Amistat va començar a treballar, a revisar i a reaprendre. Es va intensificar i modificar la tècnica vocal, es van proposar nous repertoris i es van perfilar produccions més intenses. La regeneració sempre és difícil en els grups que fa temps que canten junts, però el treball, els caps de setmana de tècnica i d'assaig de repertori i de fer-se un tip de riure en les hores lliures van fer el fet.

Final de l'actuació del musical El Mikado. Patronat social Premianenc, 2004

Moment de l'actuació de l'òpera Sort. Premià de Mar, 2006

Passats uns anys de treball i concerts, i de cohesió musical, van començar les grans produccions. *El Mikado* va ser un primer intent. Xavier Bru de Sala va escriure'n la versió catalana i, des de la coral, se'n va fer una reducció argumental.
Amb la direcció musical de Daniel Antolí, la direcció escènica d'Elisenda Pineda i l'acompanyament al piano de Gustavo Legido, es va endegar el projecte.

Ko Kó, Poo-Bah, Nanki Poo, Yum-Yum, Katisha, el Mikado... van passar a ser de la família.
El record i l'anecdotari dels moments viscuts forma part de les complicitats pròpies dels grups.

Daniel: Marta, tu et veus amb cor de crear el llibret d'una òpera a partir de La bona sort?
Marta: Daniel, no he escrit mai cap òpera ni sé com es fa, però podem provar-ho.

Es van fer cinc representacions i dues en versió concertant. La Salle a Premià de Mar, La Salle de Gràcia, Sort al Pallars Sobirà, Vallromanes...
L'Aliança del Poblenou va ser també un dels escenaris, i aquell dia hi van assistir els autors del llibre.
Fernando Trías de Bes comenta: és realment una veritable composició operística!
Àlex Rovira afirma: és molt millor el text d'aquesta òpera que el text original!

Coralia és una entitat creada per la Coral L'Amistat i la Camerata Impromptu amb la finalitat de produir concerts de gran format, concerts que cap de les dues formacions podria abordar en solitari.
La coral també va col·laborar amb la Capella de Música Burés de Castellbell i el Vilar i amb la Cobla la Principal del Llobregat i altres formacions.

D'aquestes col·laboracions en van sortir produccions com ara *Quatre segles d'òpera, Música d'escena, Purcell i Haëndel*, entre altres.

Destaquen dos intercanvis musicals, a Cahors i a Plomelin.
Cahors, a Occitània, amb la Coral Divona i Albertus Dercksen com a director de la formació i organista de la catedral de Saint-Étienne.
Hi vam ser dues vegades. La primera vegada cada coral va cantar el seu repertori. Però la segona vegada es va acordar un únic repertori que cada coral treballaria pel seu compte. I de forma més simbòlica que real vam assenyalar per a la trobada, com a punts intermedis entre les dues poblacions, Prada del Conflent i a l'abadia benedictina de Sant Miquel de Cuixà per fer assaig en comú. El repertori fou *Música per als funerals de la Reina Mary* de Purcell, *Càntic de Racine* de Gabriel Fauré i *Stabat Mater* de Josef Rheinberger.

A Plomelin, a la Bretanya francesa, amb la Coral Kan an Odet i Anne Marie Cariou com a directora. Va ser un retrobament emotiu amb la Coral Kan an Odet amb cantaires que ja s'havien conegut en una primera trobada, i amb Regina Ferrando que aquesta vegada hi anava com a cantaire.
Posteriorment, el retorn de la visita a Premià de Mar.

Al final de la temporada 2013-2014, Daniel Antolí va deixar la direcció de la Coral L'Amistat

Todo pasa y todo queda
pero lo nuestro es pasar
pasar haciendo caminos,
caminos sobre la mar.

Antonio Machado (fragment del poema *Todo pasa y todo queda*)

(Barcelona, 1958)
Música i directora d'orquestra. És un referent del món coral. Va ser la primera dona catalana directora de cor i orquestra. Va fer els estudis al Conservatori Superior Municipal de Música de Barcelona i s'hi va graduar en direcció d'orquestra, cor i cant.
Va ser alumna d'Enric Ribó en direcció coral i en direcció d'orquestra amb Salvador Mas, Pierre Cao i Manuel Cabero.
Conxita Garcia ha impartit classes de cant, llenguatge musical i cant coral des de 1992. Ha estat sotsdirectora de l'Orfeó Català i directora titular del Cor del Gran Teatre del Liceu de l'any 2015 al 2022.

Conxita Garcia

Música per a grans i petits, música a tot arreu

Canticorum jubilo Regni magno psallite
Iam Resultent musica
Unda tellus sidera.
Canticorum jubilo Regni magno psallite
Personantes organis,
Iubilate plandite

de l'Oratori Judes Macabeu
Música: G. F. Häendel

"La música és una eina de sensibilització, és emoció, és memòria. I ajudar la memòria és ajudar la intel·ligència".
Escoltar música, assistir a concerts, formar part d'una orquestra o d'un grup musical és un hàbit natural en molts països europeus. En el nostre país també és així, cada dia més, però encara amb moltes mancances.

La música és present a totes les escoles, és una matèria curricular. És a dir, hi ha unes competències bàsiques i uns continguts curriculars a adquirir. Per exemple:

- Escolta de peces instrumentals i vocals catalanes i d'arreu de diferents autors i estils
- Reconeixement bàsic de formes musicals, de qualitat de so, d'instruments i formacions instrumentals
- Interpretació col·lectiva
- Afinació: dicció, tècnica vocal, instrumental i corporal

Generalment es pensa en la música com un entreniment i és cert que ho és, però a la vegada sabem que les habilitats musicals ajuden a millorar les capacitats d'aprenentatge en altres matèries, molt especialment matemàtiques i llenguatge.

Amb la pràctica de la música augmenta la capacitat de memòria, l'atenció, la concentració, estimula la imaginació i fomenta la creativitat.

Disposem de teatres, sales de concert i auditoris a la majoria de les grans ciutats, a les capitals de comarca i a moltes altres poblacions.

L'Amistat de Premià de Mar va néixer l'any 1892 com a Centre Amistat Obrera i al llarg dels anys ha estat lloc de reunions, de tertúlies de música, teatre, cinema... L'any 2009 es va produir la cessió de l'edifici a l'Ajuntament per rehabilitar-lo i fer-ne un espai públic.
L'any 2011, l'Ajuntament i l'entitat van acordar de compartir l'espai i la propietat.

El cicle de concerts de música clàssica de l'Auditori de l'Amistat a Premià de Mar, organitzat des de la Coral L'Amistat pretén apropar la música i la cultura a ciutadans veïns. L'objectiu és fomentar l'hàbit d'assistència a actes musicals i concerts, assequibles a tots els públics, segurs de fer d'altaveu dels valors que enforteixen una societat que volem pròspera, cívica, solidària i lliure.

La tardor de 2012, començava el primer cicle de concerts. Des de llavors, actuacions de grans orquestres com l'Orquestra Barcelona Filharmonia, l'Orquestra Simfonova, l'Orquestra Terra de Marca o Sinfónica de la Mancha s'han produït de manera regular.

De la mateixa manera, hem pogut gaudir de música de cambra, de conjunts instrumentals, solistes instrumentals, i grups o solistes vocals alguns dels quals premianencs de naixement o d'adopció com l'Anna Puche, l'Elisabeth Roma, entre altres. La Coral Sant Jordi, el Quartet Mèlt, la soprano Sara Blanch, etc, han estat presents també a l'escenari de L'Amistat. Professionals d'índole diversa han acompanyat alguns dels espectacles, com és el cas de Mònica Barrio, Silvia Bel, per comentar, recitar, teatralitzar algunes de les propostes musicals. Tot plegat, resumit en setanta-set espectacles entre 2012 i 2022.

El dia 24 de febrer de 2012 es va fer el primer concert per a escolars. De llavors ençà, cinc espectacles per temporada, fins a un nombre de 120 sessions en total sumen una assistència de més de 24.000 alumnes.

El petit Mozart, El carnaval dels animals, Fantasia dels metalls són, entre altres, alguns programes per als cursos d'Infantil de P-3, P-4 i P-5, alumnes de Cicle Inicial i Cicle Mitjà.
Els cursos de Cicle Superior i alumnat de 1r, 2n, 3r, i 4t han gaudit i han après amb *Una història de blues, Històries de jazz, Les Quatre Estacions, L'Orquestra viatja...*

La convicció en la necessitat de mantenir el programa amb un públic consolidat i a l'espera de la incoporació de les noves generacions ens estimula a continuar amb els Cicles de Concerts i els Espectacles musicals per a Escolars.

L'empremta de Conxita Garcia

Si vens amb mi,
no demanis un camí planer
ni estels d'argent
ni un demà ple de promeses, sols
un poc de sort
i que la vida ens doni un camí
ben llarg.

Que tinguem sort
Lletra i música de Lluís Llach

Moment final de l'actuació de *Cançó d'amor i de guerra*. Premià de Mar, 2017

Ester Doñate, actual directora de la Coral L'Amistat, va començar a Premià de Mar el mes de setembre de 2014. Ella mateixa explica: *"Quan arribes de nou, és bo no saber gairebé res per poder treballar netament. No coneixes ningú. Tot és nou. La gent és la mateixa, però queda transformada per cada director o directora. Quan entres, no coneixes realment quines són les possibilitats de la coral. I potser la coral ja no és la mateixa. El temps passa i la coral canvia. Hauríem d'estar sempre més oberts al canvi."*

Ester Doñate va començar la seva carrera musical a l'escola del barri on vivia i després al Conservatori de Barcelona combinant-ho amb els cursos de direcció coral.
Amb divuit anys va entrar a formar part del cor juvenil de l'Orfeó Català, que dirigia Conxita Garcia i a qui considera actualment mestra i amiga. Va ser justament la Conxita qui li va proposar fer un curs de direcció, organitzat per la FECEC, amb Enric Ribó com a professor.

Entre 1992 i 2007, Ester Doñate va dirigir la Coral Infantil l'Espurna de la Coral Sant Jordi. En l'actualitat, és la directora de l'Escola de Música Clau de Do.
Dirigeix el Cor de Cambra I Dilettanti, la Coral Bonanova i el Cor Gaudeamus.
Des de la seva experiència com a directora de corals diverses, afirma: *"Un cor és una família que s'ha de conèixer i que ha de saber treballar junta".*

Alguns dels primers concerts amb la nova direcció van ser amb altres formacions musicals. És el cas, per exemple, de la Locomotora Negra en un dels seus darrers concerts, o el Quartet Mèlt amb uns inicis molt prometedors, o la posada en escena de *Cançó d'amor i de guerra*, amb l'Orquestra Catalana de Concerts, dos solistes i dos actors.

En la presentació d'aquesta sarsuela dèiem:
"Podríem definir Cançó d'amor i de guerra de moltes maneres, però potser la més encertada seria dir que és la banda sonora d'una època i d'un país. Es va estrenar el 1926, en plena dictadura de Primo de Rivera i ja va patir censura. El franquisme també la va prohibir per revolucionària. Lluís Capdevila i Víctor Mora, autors del llibret, van acabar exiliats. L'autor de la música és Ramon Martínez Valls, un compositor valencià."
L'auditori de L'Amistat es va omplir de gom a gom. Feia molts anys que *Cançó d'amor i de guerra* no era als escenaris i el públic –de totes les edats– va agrair la proposta.

El dia 13 de març de l'any 2020, es declara l'estat d'alarma a causa de la COVID.
Ningú no recordava ja les grans epidèmies de tuberculosi, associades a la memòria de la postguerra o les més recents del VIH o d'Ebola. Lluís Gómez, vicepresident de la Federació Catalana d'Entitats Corals i metge laboralista, confirma la presència del virus a Catalunya i que es transmetia per via aèria i, per tant, afectava de ple a l'activitat de la Coral.

Montserrat Cadevall, presidenta de la Federació des de 2003, comunica que la Federació demana d'aturar tota l'activitat coral. Les activitats presencials s'aturen en sec.

La represa va ser difícil, però la bona disposició i el desig de continuïtat han fet el fet.
Aquest final del curs 2021-22, la coral ens ha obsequiat amb el concert a L'Amistat *50 Festes Majors*, preludi de la xifra "50" que acompanyarà tota la temporada vinent.
Amb la direcció d'Ester Doñate, la música del *Trio Lean on 3*, la simpatia i dinamisme d'Elisenda Pineda i, sobretot els cantaires, la Coral L'Amistat tanca els seus primers *50 anys de música i cançons.*

NACIÓ DIGITAL

Enric Casulleres,
6 d'abril de 2021

Catalunya no seria ben bé el que és sense el cant coral, i la vida musical catalana no s'explicaria sense la vocació i la tenacitat de dos homes extraordinaris: Anselm Clavé i Oriol Martorell.

Dos homes compromesos amb el país i la justícia social i que van fer de la música una gran eina a favor dels seus ideals.

Euskal Herriko Aberbatzen Elkartea

Confederció de cors del País Basc

Elisenda Carrasco i Ribot,
actual directora del EHGL

Catalunya té una tradició coral molt extensa i en els darrers vint-i-cinc anys tot aquest moviment popular al carrer s'ha professionalitzat, per dir-ho d'alguna manera. Ara tothom qui vol, pot estudiar. Els cantaires, adults, nens tenen l'oportunitat d'aprendre música. Poden anar a una escola de música o conservatori i també es fa música a l'escola. El nivell musical de la societat en general ha pujat.

AVUI

La cura del cant coral.
Clara Ribas.
7 de setembre de 2021

El cantaire. Aquell personatge que un dia s'uneix a un cor i s'hi queda, s'hi compromet, s'hi baralla i s'hi llueix en els concerts a les esglésies, als centres cívics, o als grans auditoris, si hi ha sort. I ho fa desinteressadament, però no del tot, perquè el que rep a canvi és música, companyia, nervis i, per tant, vida.

EL TEMPS DE LES ARTS

Albert Ferrer
i Flamerich,
2 de maig de 2022

Josep Vila i Casañas, músic, director, compositor: "A Catalunya els cors amateurs més elitistes han fet i fan sovint la feina dels professionals, i amb molts bons resultats, però això no seria incompatible amb la presència d'un cor simfònic professional que oferís una excel·lència com la que ofereixen els cors de les ràdios europees."

ARA

Entrevista a Mireia Barrera. Xavier Cervantes,
31 d'agost de 2019

Catalunya té molta tradició, però justament perquè tenim tanta tradició hi ha cors amateurs de molt nivell i, en canvi, falta la punta de la piràmide, que també faria que molts d'aquest cors amateurs tinguessin on emmirallar-se

Ens falta un cor, no dic molts perquè som un país petit, però sí un cor professional. No tenim ni el cor de la ràdio, ni el cor de L'Auditori... un cor nacional, que ja seria un pas més enllà, no existeix.

EL PERIÓDICO

Josep Maria Espinàs. 14 de juny de 2006

L'Amistat disposa d'una sala polivalent amb un aforament per a 350 persones per poder acollir teatre amateur i professional, audicions de concerts, cinema d'alta definició, música, ball i tota mena d'actes i espectacles públics.

Constitueixen un exemple de civilitat popular, perquè aquestes corals són una escola d'educació en el respecte i la disciplina. Els que n'assumeixen la funció de director o de directora realitzen el benemèrit esforç de convertir unes quantes persones –d'edats i sexes diferents, de diferents qualificacions professionals– en un grup harmònic i solidari gràcies al cant en comú.

Temps d'oci dedicat a assajos en dies fixats. Una il·lusió compartida. Autocrítica i autoexigència. El refús de la temptació del vedetisme. Sembla d'un altre temps, això que dic. L'emoció tranquil·la de cantar per gust i compartir el plaer. Una emoció que sempre m'arriba quan sento aquestes veus anònimes, i miro aquestes cares tan diverses i tan agermanades. Una emoció que va molt més enllà de la música.

Participació com a cantaires en casaments

Han contractat la coral per cantar a la cerimònia d'un casament. Amb els nuvis es pacta el repertori. Voldran una veu solista? Alguna cançó en especial? Com serà l'entrada? Marxa nupcial?

En acabar, fotografia dels cantaires amb els nuvis.

Com és tradició, la coral obsequia els nuvis amb un pergamí de record.

Al final,

Per tu jo cantaria, amor aquesta nit,
i als teus ulls buscaria la llum del cel infinit...

Preparació d'assaig o concert a la parròquia de Sant Cristòfol

L'alçada de l'església, les obertures, els materials... tot ajuda a la fuga i la reverberació del so.

Homes arriscats, tenors, baixos i barítons, comencen a preparar escales i a desplegar teles per posar-les esteses sobre cables perquè el so no es dispersi. L'operació "teles" va sempre acompanyada de renecs, rialles i esbufecs. Un clàssic.

El concert és gratuït. La cistella, preparada a la sortida de l'església per veure si cau alguna cosa. Ara ja sabem que d'això s'en diu "taquilla inversa".

Moments de tècnica vocal

Què és la tècnica vocal? La veu pot ser educada. La tècnica vocal és el conjunt d'habilitats necessàries per poder parlar o cantar d'una manera correcta i saludable. És aprendre a utilitzar la veu.

Tenir una postura adequada, prendre consciència del propi cos, eliminar tensions i, sobretot, aprendre a dosificar l'aire, són aprenentatges imprescindibles per a un cantaire. No són unes cordes vocals les que canten, és tota la persona que canta. Tots els cantaires, coristes o solistes, professionals o amateurs, fan exercicis de vocalització abans de cantar.